

ILDSTØTTEN

eller

ISRAEL I TRÆLDOM.

Af Pastor I. M. Ingraham,

Jeg følte mig ikke saa lidt forvirret, kære Moder, ved denne højtidelige Modtagelse, men jeg beherskede mig og stræbte at vise en Sindslige-vægt, der passede for min Rang. Da jeg kom nærmere til Tronen, blev Scenen endnu mere glimrende. Omsider sluttede to mægtige Statuer af Isis og Osiris den lange Række af Gudebilleder, og jeg saa foran mig Ægyptens Trone, et Hundrede Fod i Frontlængde, midt i et Rum, der var 300 Fod i Gennemsnit og hvilende paa et Fodstykke eller en Sækkel af forskellig farvet Marmor, der hævede sig tolv Fod fra Gulvet. Denne skønne Forhøjning var firkanteret og ved de fire Hjørner laa fire Løver, respektive med Hovedet af en Ærn, et Søuhvir, et Tyr og et Menneske — repræsenterende Luftens, Spens, Jordens og Sjælens Riger. Disse fire kolossale Dyr var alle vendt imod Tronen for at tilkendegive, at de anerkendte dens Beklæder for deres Herskerinde. Paa deres Hoveder bar de Thebes, Memphis, Res og Æthiopiens Kroner.

Platformen, paa hvis Hjørner de laa, var tilgængelig ved fire Afstesper af Trin lavede af rødt syenisk Marmor, indlagt med kostbare Stene. Der var syv Trin til hver Afsats, hvorved forestilledes de syv Nil-Mundinger, gennem hvilke man kommer ind i Landet. Disse Symboler blev senere forklaret for mig af Remeses, men jeg beskriver dem nu, da de mange andre mærkelige Ting næppe vil tillade mig senere at komme tilbage til den Sag.

Midt paa Forhøjningen, rejste sig i Vejret over Omgivelserne som en Ø i Havet, saas Tronen selv. Den stod adskilt fra alt andet i ensom Pragt, forfærdiget af det rene Elfenben, der var formet i Skikkelse omtrent som en Vogn, hvis bageste Del bøjede sig frem over Sædet og endte i en udbredt Baldakin af Fjer, alle af Elfenben, men saa tyndt og elegant udførte, at de syntes at bevæge sig i den sydlige Vind, der viftede gennem Hallen. Denne vognlignende Trone hvilede paa Kroppene af to nigriske Løve-Leoparder af rhodisk Marmor, mellem hvilke tre Trin førte op til Sædet. Dette selv bestod af en enkelt Perle, en Foræring fra Dronningen af Ind til Amunophis den store, Amensens Fader.

Skammelen foran denne skønne Trone bestod af en eneste uhyre Onykssten i Guldindfatning, hvilende paa Hjortefødder af Rubiner. Tæppet foran Tronen var vævet af Paradisfuglens Fjer blandede med indiske og arabiske Fugles Fjer af alle mulige Farver. Skind af Løver og Leopard kantede med Guldfrynser laa paa Forhøjningens spejlglatte Flade fra Skammelen til Trinene, der førte ned fra Platformen, ellers vilde ingen have kunnet gaa paa den, saa glatpoleret var dens Marmorflade.

Højt over Tronen strakte sig over hele Forhøjningen en blaa Silkebaldakin, hvorpaa var afbildet med Guldstjerner Himlens Udseende, Planeternes indbyrdes Stilling o. s. v. i det Øjeblik da Amensens føddes.

Paa hver sin Side af Tronen staa Kongerigets to militære Fyrster, den ene Overbefalingsmand over Flaaden, den anden over Hæren. De er iført deres høje Embedes prægtige Uniform og glimrer af Guld og Juveler. Bagved Tronen, i umiddelbar Nærhed af to Figurer, forestillende Sandheden og Retfærdigheden, staa en Æresgarde, kaldet „Tronværelsets Pager“ og bestaaende af Sønner af Rigets øverste Dignitærer. Deres Fingre er saa belæssede med Ringe, at de snarere ligner Guldkæder, de bærer gule Huer og Kraver med indsyede ædle Stene og blaa Stave med en Perle paa Spidsen.

Jeg har nu, kære Moder, saa nøjagtigt, som det var mig muligt, beskrevet den Scene, hvori jeg var en af Hovedpersonerne, for at du kunde faa en Ide om dette Hofets utrolige Pragt. Jeg skal nu gaa over til at omtale selve den Person, der var Midtpunktet i denne døde og levende Herlighed.

Da jeg nærmede mig Trinene op til Platformen, modtoges jeg af to Embedsmænd i lange flagrende Linnedkjortler med Guldkæde om Halsen, hvorefter min hebraiske Page trak sig tilbage.

Den ene af de to værdige Embedsmænd sagde til mig paa syrisk — thi Ægypterne forstaa alle civiliserede Sprog:

„Vi er sendt for at føre Dem til Foden af Trontrappen.“

De ledsagede mig, en paa hver Side, og da jeg kom til de syv Trin, saa jeg til min store Glæde Remeses stige ned ad dem for at byde mig velkommen og modtage mig.

Med Ynde og Værdighed omfavnede han mig i hele Hoffets Paasyn og sagde:

„Ædle Fyrste, det er mig en Glæde at forestille Dem for min Moder, Dronningen Hun er Dem allerede gunstig stemt og modtager Dem i Dag ved sit Hof med de Æresbevisninger, der tilkommer Arvingen til Føniciens Trone og vor kongelige Slægtning.“

Jeg bøjede mig til Tak for denne Høflighed, og Remeses tog derpaa min Haand og ledte mig op ad Forhøjningens Trin.

Dronningen ventede min Nærværelse siddende paa sin Elfenbenstrone.

Efter at have ført mig indtil tre Skridts Afstand fra hendes Fodskammel, sagde Remeses:

„Min Dronning-Moder! jeg fremstiller for dit Hof Sesostris, Fyrste af Tyrus.“

Jeg hilste ærbødigt paa den mægtige Herskerinde over Ægypten og overrakte hende derpaa dit Brev.

Medens hun aabnede det, betragtede jeg hende nøjere. Jeg saa for mig en Kvinde af et ædelt Ydre, med rig, brunt Haar, der var begyndt at graane. Hendes Ansigt var endnu smukt, til Trods for hendes tre og halvtredsindstyve Aar, men Tænkning og Bekymringer havde furet det. Hendes Øjne var brune som de syriske Kvinders i Damaskus og røbede saaledes hendes halvt føniciiske Herkomst. Paa sit Hoved bar hun Thebes og Memphis' dobbelte Krone, som Symbol paa hendes Herredømme over Øvre og Nedre-Ægypten. Hun var klædt i et persisk Silkeflors Overstykke saa hvidt og fint som Taagerne paa Engen. Under dette saas et Livstykke af grønt Tøj med Guldbroderier, der naaede nedenfor Hoften og blev holdt sammen af et Bælte med store skinnende Diamanter. Underkjolen var forfærdiget af det smukke og fine Stof, der væves paa Væverstolen i Damaskus, næsten udelukkende til fyrstelige Personer. Skødesløst over den ene Skulder var kastet et persisk Schawl, af den Sort, som det tager en Mands Levetid at forfærdige.

Hun rejste sig ikke for at modtage mig, men da jeg vilde knæle paa Skammelen, bøjede hun sig fremad, og berørte min Haand med sin højre, som jeg derpaa ærbødigt førte til mine Læber. Hun vilde ikke tillade mig at knæle, men bød mig staa op paa den ene Side af sig, medens Remeses stod paa den anden, og hun gjorde mig derefter en lang Række Spørgsmaal med en usigelig Ynde og Velvillie. Hun udtalte sin Glæde over at se mig ved sit Hof — haabede, at jeg vilde befinde mig saa vel i Ægypten, at jeg vilde forlænge mit Ophold der — spurgte til din Sundhed og bad mig bringe dig en Forsikring om hendes Agtelse for dig og en Udtalelse af Ønsket om et fortsat godt Forhold mellem de to Riger. Hun var ogsaa saavel til at forsikre mig om sin Bistand til, at jeg kunde faa alt det interessante, der findes i Ægypten, at se.

For al denne Forekommenhed bevidnede jeg hende, som du kan tænke, kære Moder, en dybt følt Tak, og efter nogle yderligere gensidige Bemærkninger sluttede Audiensen, hvorefter jeg i Selskab med Prins Remeses overværede en stor Revu over de ægyptiske Tropper paa Paladsets Paradeplads.

Men jeg har allerede faaet Brevet temmelig langt, jeg skal derfor tillade mig at afbryde for denne Gang og undertegne mig som

Din hengivne Søn

Sesostris.

Femte Brev.

Faraonernes Palads, Solen By.

Min dyrebare Moder!

Jeg meddelte dig i mit sidste Brev, at jeg efter Audiensen hos Dronningen overværede en glimrende Revu, hvor jeg havde Lejlighed til at beundre saavel de ægyptiske Fodfolks Taktik og Precision i Bevægelserne, som den ubegribelige Færdighed og Kraft, hvormed Styrrerne af de talrige Krigsvogne forstaa at tæmme og beherske de vældige Heste. Revuen efterfulgtes af en pragtfuld Banket i Paladset. Efter denne ledsagede Prins Remeses mig til en Række Værelser i Paladset, som han erklærede fremtidig stod til min Disposition, og her har jeg da boet siden.

I Morges stod jeg just i Begreb med at forlade Paladset, for at tilbringe nogle Timer med at vandre omkring i Byen til Fods og se paa Folkets Liv og Sædvaner, da Prins Remeses kørte op for Døren. Han var selv Vognstyrer og ved Siden af Vognen løb to Tjenere med deres Sandaler i venstre Haand. Med Tilidsættelse af stive Former, som karakteriserer det sande Venskab, sprang han, uden at lade sig melde, op ad Trappen til mit Modtagelsesværelse, i hvis Vindue han havde set mig fra sin Vogn. Jeg mødte ham i Døren, og vi omfavnede hinanden hjerteligt.

„Ædle Sesostris,“ udbrød han, „jeg er kommen for at tage Dem med til Raameses Skatkammerbyen, der byggedes af Amunophis, min Bedstefader. Jeg har gjort Udkast til et nyt Palads, som skal oprettes for Kongerigets Skattedirektør, og har sat Overarkitekten Stevne der i Dag. Vil De ledsage mig?“

„Med Fornøjelse, min Prins,“ svarede jeg; „min Bestemmelse i Dag var forøvrigt at gaa ud i Byen for at gøre mig bekendt med Indbyggernes daglige Liv og Sysler.“

„Det vil De altid kunne gøre — som heller med mig. De kan staa op i min Vogn, eller ønsker De hellere en Vogn for Dem selv med Vognstyrer?“

Jeg sagde, at jeg foretrak hans, da jeg havde i Sinde at spørge ham ud om alt, hvad jeg saa paa Vejen. Faa Øjeblikke efter for vi i strygende Fart gennem Byens bredeste Gader og ud af den store Port, der fører mod Syd. Saa snart vi havde passeret denne, sagtede Prinsens Farten, og vi befandt os nu i en dejlig Alle, som førte gennem Lunde og Haver, forbi Villaer og kunstige Søer.

„Her,“ sagde Remeses, „bor Landets Rigmænd saa længe Sommerheden varer. Min Moders Sommerpalads ligger paa Øen Rhoda, mellem On og Memphis i Nilen. Jeg skal føre Dem derhen en Dag og ligeledes til Pyramiderne.“

Omtrent tyve Stadier eller næsten fire Mil fra

Byen kom vi pludselig ud paa en øde Mark, hvor Tusinder af Mennesker lod til at være beskæftiget med at lave Mursten. Da vi kom nærmere — thi Vejen, vi fulgte, førte nemlig lige igennem det tætteste af denne travle Mængde — opdagede jeg af Ansigtterne, at de tilhørte den mystiske Hebræer-Race.

Jeg siger „mystiske,“ kære Moder, „for omdøbt jeg nu har været seks Uger i Ægypten, har jeg endnu ikke truffet nogen, der kunde give mig Oplysning om, hvorfra denne Race stammer, der nu er i Trældom i Faraonernes Land, Enten har de, jeg adspurgte, virkelig været uvidende om dette Folks Oprindelse, eller ogsaa har de — og dette er jeg mere tilbøjelig til at tro — ikke haft Lyst til at tale med en Fremmed om denne Sag.

Du vil erindre, at jeg engang spurgte Remeses derom, og han sagde da, at han en anden Gang vilde svare mig. Siden den Tid har jeg ikke fundet Lejlighed til at berøre den Sag, da vi stedse fandt saa meget andet Stof for vor Samtale, naar vi mødtes. I Mellemtiden har jeg uvilkaarligt lagt Mærke til det haarde Arbejde, som er paalagt dette Folk, thi medens man aldrig ser dem i Gaderne — med Undtagelse af de faa hebraiske Ynglinge, der tjener som Pager i Paladserne — saa findes de i stort Antal overalt, hvor der bygges Dæmninger, Templer, Varehuse eller Arsenaler! Gamle og unge, Mænd, Kvinder og Børn uden Forskel var beskæftiget paa den store Slette, tværs over hvilken vi kørte.

„Med Deres Tilladelse, ædle Prins,“ sagde jeg, „lad os dybte et Øjeblik her for at betragte denne mærkværdige Scene.“

Remeses standsede Hesten, og fra Vognen kastede jeg et Blik ud over den vidtstrakte Arbejds-mark.

„Her paa dette Sted,“ sagde Prinsens, „laves de Sten, som benyttes til Voldene om Skatkammerbyen, hvis ene Taarn vi kan se herfra to Mile borte. Byen selv vil det tage en Menneskealder at faa færdig, hvis Planen udføres i sin Helhed. Til venstre for Taarnet vil De kunne se det gamle Palads, for det er ikke saa meget en ny By, vi er i Færd med at bygge, som det er en gammel, der skal udvides. Det er min Moders Stolthed at fylde Ægypten med arkitektoniske Monumenter, som vil give hendes Regering Glans.“

Jeg skal forsøge at beskrive den Scene, jeg saa fra Vognen. Saa langt jeg kunde øjne, var Marken sort af Folk, af hvilke nogle stod i højt Stilling og huggede Leret op med Træhakker, andre skar Straa til at blande med Leret, andre traadte det med Fødderne for at blødgøre det. Nogle var beskæftiget med at danne Leret til Mursten ved Hjælp af Forme. Ved Siden af hver af disse stod en med Dronningens Mærke og stemplede hver Sten dermed. De kraftigste blandt Mændene læsede Ladninger af disse Sten paa Skuldrene af andre, som bar dem til en jævn, aaben Plads, hvor de tørredes i Solen, og en Række af flere Hundreder var i stadig Bevægelse med at gøre dette. Nogle af Slaverne bar Aag, som havde Reb i hver Ende, til hvilket der var befæstet Mursten, og mange af de unge Mænd bar paa deres Hoveder Mængder af Ler til Formene. De der bar Sten til Tørringspladsen, leverede dem til Kvinder, som stablede dem op ved Siden af hverandre paa Jorden i lange Rækker — et lettere Arbejde end det, der var til-delt Mændene. Udkanterne af denne Mark, hvor den stødte til de med Hvede besaaede Agre, var tæt besat med Kvinder og Børn, der samlede Straa til de Mænd, som blandede Leret til Stenene. Det var et livligt og travlt Skue. Og dog hørtes ikke en Lyd fra alle disse Tusinder af Arbejdere; kun deres Opsynsmænds befalende Røster afbrød Stilheden.

Arbejderne var delt i Kompagnier eller Afdelinger paa fra tyve til hundrede, over hvilke var ansat ægyptiske Hovedsmænd. Disse adskilte sig fra Arbejderne ikke alle ved deres hvide Huer eller Hætter, der bagpaa hang ned paa Skuldrene, men ogsaa ved deres Skarlagens Tunikaer og en Rotting eller Pisk af tynde Tove. Disse Mænd passede nøje paa Arbejderne, som nøgne ovenover Bæltet og mange af dem kun beklædt med et smalt Lændeklæde, arbejdede i bestandig Frygt for Slag. Opsynsmændene viste ingen Barmhjertighed, men hvis Arbejderen sank under sin Byrde, blev han straffet paa Stedet eller, hvis han var døende, overladt til sig selv, medens hans Arbejde overtoges af en anden. Saa stor var Mængden af disse Folk, at Døden af en Snes eller flere om Dagen ikke vilde have vakt nogen Opmærksomhed. Deres Formerelse foruroliger stærkt Ægypterne, og disse sætter derfor ikke megen Pris paa deres Liv.

Men den store Indtægt, som Kronen har af denne Nation af trældende Murstensforfærdigere har dog foranlediget Reglementerne, som for en stor Del lægger Baand paa Opsynsmændenes ødelæggende Streghed; thi ikke alene er Tusinder beskæftigede med Bygningen af Byer, men endnu flere er spredt over hele Nedre-Ægypten, hvor de laver Sten til at sælge til de rige Borgere, eftersom Kronen har Monopol paa denne Arbejds-gren. Dog er det ikke alene Fordelen, der har tilskyndet Dronningen til at udstede Love om deres Behandling, men ogsaa Menneskeligheden, der i øvrigt kun er lidet kendt i Ægypten. Under de foregaaende Faraoner var disse Hebræernes Tilstand langt ulykkeligere end under Dronningens milde Reglemente. Jeg er overbevist om, at hun paa det haardeste straffer enhver unødvendig Grusomhed, ligesom hun i høj Grad har lettet Arbejdet for Kvinderne, der nu ikke maa straffes med Slag.

Jeg betragtede denne mærkelige Scene med en Blanding af Forundring og Medlidenhed. Vi kørte omtrent halvanden Mil over disse Lermarker og kom omsider, da de hørte op, til en stor Landsby af lave Hytter, opklinede af Ler og Rør og tækkede med Straa.

„Der,“ sagde Remeses, „er de Arbejderes Bøli-ger, som vi nys kørte forbi.“

Disse Hytter dannede lange Stræder eller Gader, som skar hverandre i alle Retninger. Der var ikke et Træ til at give Skygge. Gaderne og Døraabningerne vrimlede af Børn og gamle hebraiske Koner, der var efterladt til deres Bevogtning, medens deres Forældre var paa Arbejde. Der syntes næsten at være et Dusin Børn til hvert Hus. Nogle af dem legede at lave Mursten; det ene Barn var Opsynsmand og han brugte den Kæp, der forestillede hans Pisk, saa eftertrykkeligt og hyp-pigt, at det heraf fremgik, hvor vel de ægyptiske Opsynsmænd havde lært deres Ofres Børn Grusomhed. I disse Hytter levede fire Tusinde Hebræere, som var beskæftigede enten med at forme Sten eller med at bringe dem til Raameses, eller endelig med at bygge Paladser af dem der.

Vi kom midt igennem denne usle Trælle-Landsby, hvis elendige Beboeres Næring bestaar af Løg, Fisk eller Kød, og hvis Drik er urensset Vand fra Nilen — Ægypterne forstaa ellers godt at rense det ved Hjælp af porøse Stene og en Dejj af Mandler. Jeg følte ligesom en Lettelse, da vi var kommet gennem Byen og derefter kørte over en grøn Slette, som laa mellem Jødehytterne og Raameses. Denne Slette havde engang været Josefs eller Hermes' Have, den berømte Prins, som for omtrent hundre og tredive Aar siden frelste Ægyptens Indvaanere fra at ødelægges af Hungersnød ved den Forudvinden, som Osiris havde bevæget ham med angaaende syv daarlige Aar, der skulde følge efter syv furtbare. Denne Prins Josef kaldes ogsaa Hermes, skønt han ikke forfattede alle de Bøger, der plejer at tilskrives Hermes.

„Var denne Josef en Ægypter?“ spurgte jeg Prins Remeses, da vi for forbi Ruinerne af et Palads midt paa Sletten og omgivet af forsømte Havea-læg.

„Nej, en Hebræer,“ svarede han. „Han var den føniciiske Faraos Yndling, der begyndte Opførelsen af denne Skatkammer-By.“

„En Hebræer?“ udraabte jeg. „Dog ikke en af den Race, jeg saa arbejde i Solheden paa den aabne Mark?“

„Jo, just af den,“ svarede han.

„Jeg kommer nu til at tænke paa, Prins Remeses,“ sagde jeg, „at De har lovet at fortælle mig dette mærkelige Folks Historie, som, efter deres Ansigtstræk at dømme, hører til en ædel Race.“

„Jeg vil indløse mit Løfte, kære Sesostris,“ svarede han smilende, „saa snart jeg har forladt Vognen ved hin ødelagte Kilde, hvor jeg ser, at Arkitekten og hans Folk som jeg er kommet hid for at møde, venter mig med deres Tegninger og Overslag.“

Vi naaede snart Stedet efter at have passeret adskillige sønderbrudte Søjler, som engang havde smykket denne hebraiske Fyrstes Bolig, han som engang har været en Velgører for Ægypten. Men da han var en føniciisk Konges Yndling, forsømmer det nærværende Dynasti hans Monumenter ligesom den forandrer eller ødelægger alle dem, som Nomede eller Hyrde-Konger oprettede til Minde om deres Erobring. Deraf kommer det, kære Moder, at jeg i Nedre-Ægypten næppe finder Spor af denne Konge-Race.

Den ødelagte Kilde var en massiv Firkant af Sten, der kaldes „de Fremmedes Kilde“. Den laa i Ruiner, dog skinnede Vandet i Kilden selv lige saa klart som i tidligere Dage.

I en Gruppe paa en Stenforhøjning under Skyggen af tre Palmer stod de Kunstnere, som ventede paa Prinsens Ankomst. Deres Heste og Vogn holdt i Nærheden under Tilsyn af Slaver, som vandede Hestene.

Da Prinsens nærmede sig, bøjede disse Mænd, af hvilke Formanden var pragtfuldt klædt — thi Arkitekter i Ægypten er Adelsmænd i høje Stilling ved Hoffet — ærbødigt Knæ for ham. Han steg ud af sin Vogn og begyndte straks at undersøge deres Tegninger.

Da jeg antog, at denne Forretning vilde tage nogen Tid, vandrede jeg lidt omkring og steg omsider op i et Taarn, der stod i Kildeanlægget, og hvis Top var omtrent tres Fod over Sletten. Næsten lige under denne hensuldrende Ruin slyngede sig en bred Sti, vel udtraadt af Tusinder af nøgne Fødder. Den vrimlede af hebraiske Slaver, blandt hvilke nogle bar Stenladninger paa Hovedet eller ved Hjælp af Aaget over Skuldrene, medens andre var paa Tilbagevejen efter at have aflagt deres Byrde. Det var en bred Taarnes og Sukkenes Sti, og ingen Træghed i Gaangen taales af Opsynsmændene; saa snart blot en af dem vilde standses for at slukke sin Tørst ved Kilden, drevs han af Sted ved Slag ledsaget af Forbandelser.

Ak, kære Moder, dette Hebræernes grusomme Slaveri er den eneste mørke Plet, jeg har opdaget paa Ægyptens Civilisation, den eneste Skygge, der falder paa Dronning Amensens Regering!

(Fortsættes.)